

Váš dopis značky/ze

Číslo jednací
KUJI 81665/2024
OZPZ 1339/2024

Vyřizuje/telefon / e-mail
Jana Ehrenbergerová
564 602 508 / ehrenbergerova.j@kr-vysocina.cz

Datum
9. 9. 2024

Návrh opatření obecné povahy veřejnou vyhláškou

Krajský úřad Kraje Vysočina, odbor životního prostředí a zemědělství, jako věcně i místně příslušný orgán ochrany přírody a krajiny (dále jen „krajský úřad“) podle ustanovení § 77a odst. 5 písm. g) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody“) podle § 171 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), **navrhuje v souladu s ustanovením § 13h odst. 2 zákona o ochraně přírody toto**

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

kterým se

**stanovují bližší podmínky uplatňování Zásad regulace pro bolševník velkolepý
(*Heracleum mantegazzianum*) na území Kraje Vysočina**

Článek 1

Předmět úpravy

1.1 Krajský úřad tímto opatřením obecné povahy stanovuje podle ustanovení § 13h odst. 2 zákona o ochraně přírody bližší podmínky uplatňování Zásad regulace pro bolševník velkolepý (*Heracleum mantegazzianum*) v České republice (dále jen „zásady regulace“)¹ - viz též Věstník MŽP srpen 2023, částka 7.

¹ Jejich kompletní znění dostupné na: <https://invaznidruhy.nature.cz/zasady-regulace>

1.2 V souladu se zásadami regulace je dlouhodobým cílem úplné vymýcení (eradikace) tohoto druhu na území ČR a tímto opatřením obecné povahy jsou stanoveny priority postupu pro dosahování tohoto cíle na území Kraje Vysočina ve správním obvodu krajského úřadu.

1.3 V souvislosti s prováděním stanovených opatření k odstranění bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) se tímto opatřením současně uděluje výjimka dle § 43 odst. 1 zákona o ochraně přírody a souhlas dle § 44 odst. 4 a dle § 37 odst. 2 zákona o ochraně přírody. Ustanovení § 4 odst. 2 a § 56 zákona o ochraně přírody tímto opatřením obecné povahy není dotčeno.

Článek 2 **Vymezení území**

Toto opatření obecné povahy se vztahuje na celé území Kraje Vysočina s výjimkou území Chráněných krajinných oblastí Žďárské vrchy a Železné Hory a území národních přírodních rezervací a národních přírodních památek a jejich ochranných pásem.

Článek 3 **Provádění opatření k regulaci bolševníku velkolepého**

3.1 Při eradikaci bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) se postupuje v souladu s kap. 3.1, 3.2, 3.3, 3.4. a 4.7.5 zásad regulace. Především je nutné:

- a) Bolševník a jeho porosty eradikovat mechanicky či chemicky nebo kombinací obou metod. Přednostně je třeba řešit rostliny či porosty s významným rizikem dalšího šíření (podél cest, vodních toků atp.). Chemické zásahy je třeba provádět v souladu s rostlinolékařskými předpisy².
- b) Mechanické a chemické zásahy provádět ve vegetační době. Eradikaci rostlin je nutno provádět nejpozději do doby květu. Při zjištění kvetoucích rostlin je nutno květenství důkladně zlikvidovat (optimálně spálit) včetně semen tak, aby nedošlo k rozsypaní a šíření semen. Samotné useknutí a ponechání nezralých okolíků na lokalitě není dostatečným opatřením, protože i nezralá semena jsou schopna dozrát a na jaře příštího roku vyklíčit.
- c) Eradikace bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) nebude prováděna prostřednictvím pouhého odstraňování okolíků nebo pouhého kosení/pastvy – tyto metody jsou bez kombinace s dalším účinným opatřením nedostatečné a neefektivní.
- d) Postup managementu (prioritizace zásahů) musí splňovat následující kritéria:
 - postupovat podél toků po proudu,
 - přednostně odstranit rostliny v místech s vysokým rizikem dalšího šíření (podél dopravních koridorů atp.),
 - postupovat od okraje výskytu po centrální lokalitu (popř. odstraňovat nejprve drobnější, okrajové či izolované výskyty),

² Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, v aktuálním znění

- pokud není možné rostliny zlikvidovat, omezit alespoň produkci semen (odstranění okolíků a jejich spálení).
- e) Kontrolovat místo, kde byla opatření provedena, v následujícím roce i v dalších letech. V souladu se zásadami regulace odstraňovat všechny následně zjištěné rostliny.
- f) V rámci realizace stavebních činností, provádění terénních úprav či zemních prací je nutné dbát, aby nedocházelo k šíření bolševníku velkolepého.

3.2 Ten, kdo opatření k odstranění jedinců bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) provedl, předá vhodnou formou (např. e-mailem na posta@kr-vysocina.cz) krajskému úřadu informaci o termínu, místě a rozsahu provedení zásahu (místo, termín, počet odstraněných jedinců či plocha, na které byl zásah proveden, atp.).

3.3 Opatření k odstranění jedinců bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) provádí dle §13j odst. 4 v rámci běžné péče o pozemek uživatel pozemku. Není-li takového uživatele pozemku, odpovídá za provedení těchto opatření vlastník pozemku.

3.4 Neprovede-li uživatel pozemku, popřípadě jeho vlastník, tato opatření, neprovede-li je v souladu se stanovenými podmínkami, není-li schopen provedení těchto opatření zajistit, nelze-li to na něm spravedlivě požadovat nebo vyžaduje-li provedení těchto opatření činnost přesahující rámec běžné péče o pozemek, může provedení těchto opatření zajistit krajský úřad, a to sám nebo prostřednictvím jiného ve smyslu § 68 odst. 4 zákona o ochraně přírody následujícím postupem:

- a) Krajský úřad písemně vyzve uživatele či vlastníka konkrétního pozemku, na němž byl zjištěn výskyt bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*), k provedení nezbytných eradikačních opatření, zároveň v této výzvě uvede přiměřenou lhůtu pro možnost projevu vůle dotčeného vlastníka či uživatele pozemku provést nezbytná eradikační opatření.
- b) Neobdrží-li krajský úřad do konce lhůty stanovené ve výzvě dle bodu a) písemný projev vůle uživatele nebo vlastníka provést nezbytná eradikační opatření, je v souladu s § 13j odst. 4 zákona o ochraně přírody oprávněn tato opatření provést sám.

3.5 Je-li to účelné, vyzve krajský úřad uživatele či vlastníky pozemků, na kterých byla provedena eradikační opatření, postupem obdobným jako v čl. 3.4, aby dohodnutým způsobem zajistili opatření k obnově dotčených ekosystémů, případně k následné péči o pozemek, popř. taková opatření učiní sám.

3.6 Při zjištění výskytu bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) je nutno toto zjištění hlásit krajskému úřadu včetně dat o lokalizaci (katastrální území / obec, GPS souřadnice atp.), popř. velikosti zjištěného porostu bolševníku (ks, metry čtvereční). Tuto povinnost lze splnit prostřednictvím zadání údajů do Nálezové databáze ochrany přírody spravované Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, popř. prostřednictvím aplikace BioLog či iNaturalist.

Článek 4 Priority regulace bolševníku velkolepého

V rámci regulace (a úplné eradikace) bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) se v rámci územní působnosti krajského úřadu stanovují tyto časové a územní priority:

Priorita 1

Na území evropsky významných lokalit, maloplošných zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem:

- a) zahájit eradikaci bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) v souladu se zásadami regulace nejpozději do 1 roku od zjištění jeho výskytu.
- b) krajský úřad předá vlastníkům či uživatelům pozemků uvedených v bodu a) aktuální údaje o zjištěném výskytu bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*).

Priorita 2

nejpozději do 2 let od vyhlášení tohoto opatření obecné povahy:

- a) zahájit eradikaci bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) na pozemcích, na nichž je umístěna dopravní a technická infrastruktura (zejména silnice, železnice, místní komunikace, produktovody, včetně jejich ochranných pásem) a podél vodních toků, způsobem dle zásah regulace,
- b) krajský úřad bude předávat vlastníkům či uživatelům pozemků uvedených v bodu a) aktuálně dostupné údaje o výskytu bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*).

Priorita 3

nejpozději do 3 let od vyhlášení tohoto opatření obecné povahy:

- a) zahájit eradikaci bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) na pozemcích obcí, kraje a státu, včetně pozemků svěřených do správy jimi zřizovaných či řízených subjektů a organizací, způsobem dle zásad regulace,
- b) krajský úřad bude předávat vlastníkům či uživatelům pozemků uvedených v bodu a) aktuálně dostupné údaje o výskytu bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*).

Priorita 4

nejpozději do 5 let od vyhlášení tohoto opatření obecné povahy:

- a) zahájit eradikaci bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) na všech ostatních pozemcích, způsobem dle zásad regulace,
- b) krajský úřad bude předávat vlastníkům či uživatelům pozemků uvedených v bodu a) aktuálně dostupné údaje o výskytu bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*).

potlačuje mladé rostlinky bolševníku a také zamezuje kolonizaci jinými nepůvodními druhy. Aplikace herbicidů je nejvhodnější v květnu, kdy jsou porosty dobře průchodné, listové růžice jsou již plně vyvinuté, ale rostliny jsou vysoké jen cca 0,5 m. Dochází tak k postřiku listů shora a aerosol se nerozptýluje do širokého okolí. Postřik je lépe aplikovat do doby, než rostliny začnou tvořit květní lodyhu. Později již některé herbicidy na rostliny v obvyklých dávkách nepůsobí a zvýšení koncentrace není vhodné s ohledem na okolní porosty. Aplikaci některých herbicidů je možné provádět také ve stádiu začátku kvetení terminálních okolíků, kdy kvetoucí rostliny po zásahu obvykle nejsou schopné vytvořit semena. Asi za 1-2 týdny po provedení zásahu je nutná kontrola a aplikace herbicidu na rostliny, které byly přehlédnuté nebo byly zakryty velkými listy. Koncentrace herbicidu odpovídá údajům na etiketě a neměla by překročit 3 %, jinak dochází k defoliaci a účinná látka se nedostane do kořenů. U malých populací a roztroušeného výskytu je možné aplikovat herbicid kontaktně ve formě přímého nátěru listů nebo řezné plochy stonku po jeho seseknutí (např. herbicidní holí), což je šetrný přístup k okolní vegetaci, která tak může konkurencí zabránit opětovné kolonizaci bolševníkem. V závislosti na rozsahu invaze může být herbicid aplikován také ve formě bodového postřiku, který se používá buď u malých populací, nebo při výskytu na velkém území, ale s malou populační hustotou. Na rozsáhlé porosty se herbicid aplikuje ve formě plošného postřiku. Při aplikaci herbicidů je třeba respektovat předpisy o používání přípravků na ochranu rostlin. Předpokladem úspěchu zásahu je pečlivé provedení a správné načasování. V případě pozdního zásahu je třeba přežít kvetoucí okolíky a semena důkladně zničit (spálit), samotné useknutí a ponechání nezralých okolíků na lokalitě nezaručuje úspěch, protože i nezralá semena jsou schopna dozrát a na jaře příštího roku vyklíčit. I po úspěšném zásahu, při kterém se podařilo zcela zabránit tvorbě plodů, je však nutný následný management a monitoring po dobu cca 10-15 let do doby, dokud se nevyčerpá zásoba semen ze semenné banky.

Při veškerých zásazích je třeba nosit ochranný nepromokavý oděv zahrnující rukavice s dlouhou manžetou, ochranu obličeje kvůli vysoké fototoxicitě šťáv bolševníku a případně i respirátor. Je nutné se vyhnout styku rostliny s holou pokožkou, sliznicemi a očima; v případě zasažení postižené místo co nejdříve důkladně omýt vodou a mýdlem a zamezit působení UV záření na postižené místo nejméně po dobu 48 hodin.

Obnova invadovaných ekosystémů není většinou nutná, je možné využít samovolnou obnovu, které napomůže použití selektivních herbicidů zachovávajících jednoděložné druhy rostlin. Na dřívě invadovaných plochách je však nutné udržovat pravidelný management (pastvu, seč), který sníží riziko opětovného výskytu bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) nebo dalších invazních druhů.

Na území Kraje Vysočina je v současnosti evidován spíše roztroušený výskyt bolševníku (nejčastěji desítky kusů v rámci jedné lokality), převážně podél vodních toků či dopravní infrastruktury.

Časová platnost tohoto opatření obecné povahy byla stanovena s ohledem na uloženou nutnost úplné eradikace bolševníku na území Kraje Vysočina

Článek 6 Platnost a účinnost

6.1 Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti v souladu s ustanovením § 173 odst. 1 správního řádu patnáctým dnem po dni vyvěšení veřejné vyhlášky.

6.2 Toto opatření obecné povahy je platné do jeho zrušení krajským úřadem, tj. do splnění dlouhodobého cíle, tedy dosažení úplné eradikace bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) v Kraji Vysočina v územním rozsahu dle čl. 2.

Příloha č. 1: Přehled metod dle Zásad regulace bolševníku velkolepého *Heracleum mantegazzianum* v ČR (kap. 4.7.5)

Aplikace herbicidu	Období zásahu	Metoda	Podrobnosti v zásadách regulace na str. č.	Je třeba způsobilost k aplikaci? ³
NE	Zjara, ihned po vyrašení rostlin	Mechanické podryvání rostlin	24	NE
ANO	Nejpozději do doby květu	Aplikace herbicidu na listy rostlin	25	ANO
ANO	Zjištěné kvetoucí rostliny	Je nutno květ a zejména semena důkladně zničit (spálit) tak, aby nedošlo k rozšíření semen. Na zbytek rostliny aplikovat herbicid		ANO

Obecné zásady

Bolševník je vhodné odstraňovat kombinací obou metod, tj. mechanické a chemické. Optimální postup je malé rostliny podrýt rýčem (přerušení kořene 10-15 cm pod zemí) a vyrytou rostlinu nechat na vhodném stanovišti uschnout. Mechanickou likvidaci je vhodné provádět hned po vyrašení rostlin. Při následné kontrole (červen) je optimální provést postřik nalezených rostlin selektivním herbicidem. Při zjištění kvetoucí rostliny je třeba odstranit květ a důkladně jej zničit včetně semen (spálit) tak, aby nedošlo k šíření semen. Na zbylou rostlinu aplikovat herbicid. Chemické přípravky (herbicidy) je třeba používat v souladu s jejich povolením a s pokyny uvedenými na obalu⁴. Management na eradikaci bolševníku je na zasažených pozemcích nutné provádět po dobu 10 - 15 let.

³ Viz. Odborná způsobilost pro nakládání s přípravky [<https://eagri.cz/public/portal/ukzuz/pripravky-na-or/odboma-zpusobilost>]. Údaje jsou platné ke dni vydání tohoto opatření obecné povahy.

⁴ Informace o přípravcích na ochranu rostlin jsou k dispozici na webových stránkách ÚKZÚZ:

Dle § 172 odst. 1 správního řádu byl návrh opatření obecné povahy **projednán s dotčenými orgány** státní správy. Nikdo se v dané lhůtě nevyjádřil.

Návrh opatření obecné povahy se v souladu s § 172 správního řádu zveřejňuje vyvěšením na úřední desce krajského úřadu a rovněž způsobem umožňujícím dálkový přístup. Současně jej krajský úřad rozesílá všem obcím, jichž se navrhované opatření týká, tj. všem obcím na území Kraje Vysočina s výjimkou obcí, které se celým svým správním obvodem nacházejí na území Chráněných krajinných oblastí Žďárské vrchy a Železné Hory. Tyto **obce v souladu s ustanovením § 172 správního řádu návrh rovněž zveřejní na úřední desce** svého úřadu, a to nejméně po dobu 30 dnů. Veřejné projednání návrhu se nekoná.

Kdokoli, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, může uplatnit u správního orgánu písemné připomínky. Vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy souvisejí s výkonem vlastnického práva k nemovitostem mohou být navrhovaným opatřením obecné povahy přímo dotčeny, mohou u krajského úřadu proti tomuto návrhu podat písemné odůvodněné námitky. O případných námitkách krajský úřad rozhodne, přičemž toto rozhodnutí bude součástí odůvodnění opatření obecné povahy (§ 172 odst. 5 správního řádu).

Po vypořádání případných připomínek a námitek zveřejní krajský úřad opatření obecné povahy stejnou formou jako návrh. V souladu s ustanovením § 173 odst. 1 správního řádu nabude opatření účinnosti patnáctým dnem po vyvěšení na úřední desce krajského úřadu. Lhůta pro podání námitek je do 30 dnů od zveřejnění návrhu. Zmeškání tohoto úkonu nelze prominout.

„otisk úředního razítka“

Mgr. Jana Ehrenbergerová
úředník odboru životního prostředí a zemědělství

Žádáme obecní úřady / městské úřady / úřady městysů o zpětné zaslání potvrzení o době vyvěšení tohoto opatření obecné povahy.

Vyvěšeno dne 18. 9. 2024 Sejmuto dne

Razítko, podpis

Registr přípravků na ochranu rostlin [<https://eagri.cz/public/app/eagriapp/POR/>];
Rostlinolékařský portál [https://eagri.cz/public/app/srs_pub/fytoportal/public/#rp].